

I Introïtus
(instrumentaal)

II Die werelt

Suster Bertken:

Die werelt hielt mi in hair gewout
mit haren stricken menichfout.
nu bin ic haer ontcomen.
Och, dat si seer bedriechlic is,
dat heb ic wel vernomen.

Ic bin die werelt af gegaen.
Haer vroechede is also schier ghedaen
in also corten daghen.
Ic en wil die edel siele mijn
niet langer daer in wagen.

Die werelt hielt my in haer ghewalt
mit haren stricken menichfalt.
mijn macht had sy benomen.
si heeft my menich leet gedaen,
eer ic haer bin ontcomen.

Die edele minne boven tijt
die heeft mijn herte seer verblijt,
si wil mi sterven leren.
Waer mi die edel minne stuurt,
daer toe wil ic mi keren.

Ic voel in mi een vonkelkijn,
het lichtet in der siele mijn,
daer bi wil ic mi saten.
Die mynne vermach dat also wel,
een vuur daer af te maken.

Ick voele in my een vonkelkijn,
het roert so dic dat herte mijn
daer wil ick wel op waken
Die min vermach des altemael,
een vuer daer af te maken.

Haddieu, haddieu, nature mijn!
mijn hert dat moet ontcommert sijn
ten mach gheen claghen baten.
dye mijn siel alleen begeert,
hem wil ic nu inlaten.

Haddieu, haddieu, nature mijn!
ghi selt in vreden vrolic sijn.
ic bin so veel doorschoten:
ic neighe in der minnen schoot,
daer bin ic uut ghevloten.

I Introïtus
(instrumentaal)

II Die werelt

Suster Bertken:

De wereld hield mij in haar macht
met haar talloze valstrikken
nu ben ik haar ontkomen.
Och, dat zij zeer bedrieglijk is,
dat heb ik wel vernomen.

Ik heb de wereld achter mij gelaten.
Met haar vreugde is het zo goed als gedaan
binnen heel korte tijd.
Ik wil mijn edele ziel
daar niet langer aan wagen.

De wereld hield mij in haar macht
met haar talloze valstrikken.
mijn macht heeft zij mij ontnomen.
Zij heeft mij veel leed bezorgd,
eer ik haar ben ontkomen.

De edele liefde die boven de tijd staat
heeft mijn hart zeer verblijd,
zij wil mij sterven leren .
Waar de edele liefde mij heen stuurt,
daer wil ik mij tot keren .

Ik voel in mij een vonkje
dat licht geeft in mijn ziel,
daer wil ik mij op richten.
De liefde is er volkomen toe in staat,
daar een vuur van te maken.

Ik voel in mij een vonkje,
het roert zo dikwijls mijn hart
daer wil ik goed op waken.
De liefde is er volkomen toe in staat,
daar een vuur van te maken.

Adieu, adieu, mijn [aardse] natuur!
mijn hart moet onbekommerd zijn
en mag geen klagen baten.
Hij die alleen mijn ziel begeert,
wil ik nu binnenlaten.

Adieu, adieu, mijn natuur!
je zult in vrede vrolijk zijn.
Ik ben ten zeerste getroffen.
Ik vlij mij in de schoot van de liefde.,
Daar ben ik uit gevloten.

III Requiem

Prior Dirck van Malsen:

Requiem aeternam dona ei, Domine.
Et lux perpetua luceat ei.
Te decet hymnus, Deus, in Sion,
Et tibi reddetur votum in Jerusalem
Exaudi orationem meam
Ad te omnis caro veniet.

Quae est petitio tua, soror?

Suster Bertken:

Peto Dei misericordiam

Prior:

Accipe regulam istam.
Vis secundum eam vivere in inclusorio?

Suster Bertken:

Volo ita.

Prior:

Vis includi et solitariam vitam
ducere propter Deum?

Suster Bertken:

Volo ita.

Prior:

Vis sic, quamdiu vixeris, permanere?

Suster Bertken:

Volo ita.

Prior:

*begint met de constructie van de kluis, klap van
een baksteen aan het slot van iedere zin (=X)*

Dominus custodiat introitum tuum (X)
et exitum tuum custodiat. (X)
Ex hoc, (X)nunc (X)et usque in seculum. (X)

Omnes sancti Angeli et Archangeli,
orate pro nobis. (X)
Sancte Joannes Baptista,
ora pro nobis. (etc.)
Omnes sancti Patriarchae et Prophetae,
orate pro nobis. (X)
Sancte Petre, sancte Paule, (etc.)
ora pro nobis.
Sancte Jacobe, sancte Stephane, sancte Laurenti,

III Requiem

Prior Dirck van Malsen:

Geef haar de eeuwige rust, Heer.
En laat het eeuwige licht haar beschijnen.
Een lofzang, o God, ontvangt U in Zion,
Een gelofte zal U worden voldaan in Jeruzalem
Verhoor mijn gebed
Alle vlees zal voor U komen.

Wat is jouw verzoek, zuster?

Suster Bertken:

Ik vraag Gods barmhartigheid.

Prior:

Aanvaard deze regel.
Wil je volgens deze regel ingekluisd leven?

Suster Bertken:

Dat wil ik.

Prior:

Wil je ingekluisd worden en een eenzaam leven
leiden omwille van God?

Suster Bertken:

Dat wil ik.

Prior:

Wil je daarin volharden zolang je leeft?

Suster Bertken:

Dat wil ik.

Prior:

*geleidelijk ontstaat er een cirkel van bakstenen
rondom Suster Bertken*

De Heer zal je ingang bewaken
En hij zal je uitgang bewaken.
Vanaf hier, nu en tot in de eeuwigheid.

Alle heilige Engelen en Aartsengelen,
bid voor ons.
Heilige Johannes de Doper
bid voor ons.
Alle heilige Patriarchen en Profeten,
bid voor ons.
Heilige Petrus, heilige Paulus,
bid voor ons.
Heilige Jacobus, heilige Stefanus, heilige Lau-

orate pro nobis.

Suster Bertken:

Hec requies mea in seculum seculi,
hic habitabo quoniam eligi eam.

Prior: ^ tegelijk met bovenstaande^

Omnes sancti Martyres,
orate pro nobis.
Sancte Augustine,
ora pro nobis.
Sancta Agnes, sancta Maria Magdalena,
ora pro nobis.
Sancte Francisce,
Omnes sanctae Virgines et Viduae,
orate pro nobis.

Requiem aeternam dona ei, Domine
et lux perpetua luceat ei.
Requiescat in pace.
Amen.

(vanaf de zijkant)

Devote Berte suster brengt haer leven over in seer
swaer ende scerpe penitencie,
haer cleet is des wynters ende des zomers een grof
haren cleet aen haer naecte lyf
mit een grouwen rock die eenvoudich is.
Sy en eet nye vleesch of enighe suvel,
bloetsvoets wesende altyt noch nye vier hebbende.

Ick, broeder Dirck van Malsen,
prior totten regulieren binnen Utrecht,
bewaere die slutelen van suster Berte cluse. *(exit)*

IV Mi quam een schoon geluit

Suster Bertken:

Mi quam een schoon geluit in mijn oren

rentius, bid voor ons.

Suster Bertken:

Dit is mijn rustplaats tot in aller eeuwigheid,
hier zal ik wonen omdat ik haar heb uitgekozen.

Prior: ^ tegelijk met bovenstaande^

Alle heilige Martelaren,
bid voor ons.
Heilige Augustinus,
bid voor ons.
Heilige Agnes, Heilige Maria Magdalena,
bid voor ons.
Heilige Franciscus,
Alle heilige Maagden en Weduwen,
bid voor ons.

Geef haar de eeuwige rust, Heer.
En laat het eeuwige licht haar beschijnen.
Moge zij rusten in vrede.
Amen.

(vanaf de zijkant)

De devote Suster Bertken brengt haar leven door
in zeer zware en strenge boetedoening,
haar kleding bestaat 's winters en 's zomers uit
een grof haren kleed op haar naakte lichaam,
met een grauwe, eenvoudige rok.
Ze eet nooit vlees of iets van zuivel,
is altijd bloetsvoets en gebruikt geen vuur.

Ik, broeder Dirck van Malsen,
prior bij de regulieren in Utrecht,
bewaer de sleutels van Suster Bertkens kluis.

IV Mi quam een schoon geluit

Suster Bertken:

Mij kwam een schoon geluid in mijn oren

V Hemelsche Opclimlinge

Doe dye ure na by was,
dat Jhesus, waerachtich God ende mensch,
geboren soude werden,
doe ghevoelde dye moeder Jhesu
sonderlinghe treckinghe of suete eyschinghe in haer,
recht also na ghelic te setten of menigerley snaerspel
waer dat met sonderlinger kunst also geruert worde,
dat een hert, daer dat geluit in viel, met so groter
sueticheit ende jubilacien vervult worde, dat alle de
inwendige crachten ende begeerten daer na neichden
om volcomelic te begripen dye melodye des sueten
geluuds.

Na deser ghelikenisse soe was Maria die moeder
Jhesu, van binnen gheroert ende in ghetogen,
doe die tijt des barens na by was.

Doe si began te gevoelen die hemelsche opclimlinge
haerre inwendiger begeerten,
doe buechde si haer knien totter eerden
met groter oetmoedicheit,
ende openbaerde also
dat si bereyt was dyenstachtich te wesen
des wonderlyken wercks
dat God wercken soude doer haer.
In deser jubilacien daer si in was,
so waren grote scaren van engelen omtrint Maria.

Daer ghevoelde Maria seer wonderlike jubilacie,
op ende neder climmende
met seer sueten geluyde vol melodyen,
Doe sy haer aldus vol weelden bevoelde
ende die godlike radien so crachtelick
uitschenen tot haerre herten
sy began heet te werden ende doorschynich,
doe stont sy haestelick op
ende maecte haer altemael bloot
tot enen clede toe dat haren live dat naeste was.

Aldus stont die gloriose moeder
van bynnen blenckende
in hoger claerheyt met onderscheidenheyt,
hooch ende noch hogher,
ende was over al haer preciose lichaem vucht,
recht of si bedauwet had geweest,
ende gaf soe sueten roke van haer.
Si was niet alleen sonder wee
Mer vol hemelsche weelde

V Hemelsche Opclimlinge

Toen het uur nabij was,
waarop Jezus, waerachtig God en mens,
geboren zou worden,
toen voelde Jezus' moeder
een intense spanning of zoet verlangen
in haar binnenste, vergelijkbaar met een
veelsnarig instrument dat zo uitzonderlijk
kunstig bespeeld werd, dat een hart, door dat
geluid geraakt, van zo grote zoetheit en jubel
vervuld zou raken, dat alle innerlijke krachten
en verlangens zich erop zouden richten de
melodie van dit zoete geluid volledig te vatten.
Zo nu was Maria, de moeder van Jezus,
innerlijk geraakt en in zichzelf gekeerd,
toen de tijt dat zij zou baren nabij was.

Toen zij het hemelwaarts opstijgen begon te
voelen van haar innerlijke verlangens,
boog zij haar knieën ter aarde
met grote deemoed,
en openbaerde aldus
dat zij bereid was dienstbaar te zijn
aan het wonderlijke werk
dat God zou voltrekken door haar.
In deze jubel waarin ze verkeerde,
werd ze omringd door een schare engelen.

Daar voelde Maria een zeer wonderlijke jubel,
opstijgend en neerdalend
met een zeer zoete melodieuze geluid,
Toen zij zich zo van weelde vervuld voelde
en de goddelijke stralen zo krachtig
tot in haar hart schenen
en zij begon te gloeien en doorschijnend te
worden, toen stond ze haastig op
en ontkleedde zich
tot op het kleed dat zij op het lichaam droeg.

Aldus stond de glorieuze moeder
van binnen schitterend met hoge helderheid
in verscheidene gradaties,
hoog en nog hogher,
en werd over heel haar kostbare lichaam
vochtig, alsof ze bedauwd was geweest,
en er ging een zoete geur van haar uit.
Zij was niet alleen zonder pijn,
Maar vol van hemelse genieting.

(gezang van engelen offstage)

Aldus stont si verheven vander eerden,
omset met veel enghelen
die haer te dyenst stonden,
ende die bedauwinghe scheen recht
van haren preciosen lichaem,
of sy om vanghen hadde gheweest mit een clær
blenckende wolcke daer doer schenen
die radyen des godliken lichts,
daer si van binnen vol van was.
So ghinghen uut van die haren haers hoofdes
ende van haren ghehelen lichaem
onbegripelike veel schijnselen,
stralen der hoger godliker clærheit,

Sy clam op vander eenre hemelscher weelden
in dye ander ende werdt, so jubilerende,
op ghetogen ende in gheleydt
tot int hoogste ende diepste.
So baerde God in haren gheest
so hoghe onbegrypelicheit,
dat haer gheest so overhoochlick vervruechde,
dat si vander ghewoenliker jubilacien
stillede ende ruste.

VI Dat suete, saerte kint Jhesus

Doe sy aldus stille in wonderliken vrede was,
ende haer gheest seer hoog verheven was,
doe baerde die moeder Gods haren sone
alsoe snellike sonder hinder oft quetsinghe,
als een pyle dye doer die lucht vliecht,
also als die pile vander lucht niet gescut
oft ghehindert wordt,
noch die lucht niet ghequest werdt vander pile,
alsoe quam voert dye Soon Gods ongehindert,
ende dye moeder Gods bleef onghequest.
Hier na werdt die moeder Jhesu,
die in wonderliken vrede rustende was,
met dyenst der enghelen seer sachtelic
neder ghelaten opter eerden.

Doe die moeder Jhesu hoorde een cleyn stemme
die menschelick gheluut had,
doe creech sy haestelick weder ghedenckenisse
ende sloech haer heilighe oghen neder opter eerden
ende sach haren weerden sone, onsen Heer.

Aldus stond zij, verheven van de aarde,
omringd door vele engelen
die haar ten dienst stonden,
En de dauw straalde
van haar kostbare lichaam,
alsof zij omhuld was met een helder blinkende
wolk waardoorheen de stralen schenen
van het goddelijk licht,
waar zij van binnen vol van was.
Zo gingen van haar hoofdharen
en van haar hele lichaam
onbegrijpelijk veel schijnsels uit,
stralen van een hoge goddelijke luister,

Zij steeg op van de ene hemelse genieting
in de andere en werd, zo jubelend,
opgetrokken en binnengevoerd
tot in het hoogste en diepste,
Zo baarde God in haar geest
een zo'n hoge onomvatbaarheid,
dat haar geest zich zo buitengewoon
verheugde, dat de gewone jubel in haar
tot volledige rust verstilde.

VI Dat suete, saerte kint Jhesus

Toen zij zo stil in wonderlijke vrede was,
en haar geest zeer hoog verheven was,
toen baarde de moeder Gods haar zoon
zo snel en zonder hinder of letsel,
als een pijl die door de lucht vliegt,
waarbij de pijl niet door de lucht wordt
gestuit of gehinderd,
noch de lucht wordt gekwetst door de pijl,
zo kwam de Zoon Gods ongehinderd ter
wereld en de moeder Gods bleef ongedeerd.
Hierna werd de moeder van Jezus,
die in wonderlijke vrede rustte,
met hulp van de engelen heel zacht
ter aarde neergelaten

Toen Jezus' moeder een stemmetje hoorde
dat menselijk geluid gaf,
toen kreeg ze opeens het werkelijkheidsbesef
terug en sloeg haar heilige ogen neer ter aarde
en zag haar lieve zoon, onze Heer.

Uut hogher minnen begheerte nam si
met groter weerdicheit haren geminden sone Ihesum
in haren heyligen armen ende druchten aen haer
borsten seer begeerlic ende custen voer sinen sueten
mont seer minlic.

Dat suete kint voechde hem also suetelic aen dye
borst zijnre wederder moeder
ende omvencse met sinen heylyghen armen,
ende Jhesus die druchte hem selven so minlic aen sijn
lyeve moeder,
dat sy daer doer grote jubilacie ghevoelde.
Met deser overhogher minnen begheerte nam dye
gloriose moeder Gods haren
gheminden sone aen haerre herten,
ende custen met sueter begheerten.

Ende die moeder Jhesu nam
den sueten Jhesum, haren gheminden sone,
onsen Heere, ende wanten in doecken
ende leyden neder in een cribbe.
Doe screyde dat suete saerte kint Jhesus:

VII Hodie mecum eris in paradiso

Jezus :

Hodie mecum eris in paradiso.
Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.

Prior:

Op sunte lebuyns dach in die zomer
int iaer ons heren 1514
is ghevaren van eertriken die devote maghet
Berta Jacobsdochter, vol goeder heyligher werken,
doe sy out was seven ende tachtich iaer.

Doe sy hare scarpe penitencie
ghedaen had seven ende vyftich iaer,
is sy gherust in den Heer in haer cluse
aen die Buerkercke tUtrecht.
Ende sy heeft begheert begraven te syn op die selver
stede daer sy haer penitencie volbrocht heeft,
dat also gesciet is.
Die slutelen van suster Berte cluse heb ick altyt
bewaert.

Suster Bertken:

^ op achtergrond, tegelijk met bovenstaande
Hec requies mea in seculum seculi,
hic habitabo quoniam eligi eam.

© Rob Zuidam 2010.

Vanuit begeerte naar hoge minne nam zij met
grote eerbied haar beminde zoon Jezus in
haar heilige armen en drukte hem zeer
verlangend aan haar borsten en kuste hem
zeer liefdevol op zijn zoete mond.

Het zoete kind vlijde zich even zoetelijk aan
de borst van zijn lieve moeder
en omvatte deze met zijn heilige armen,
en Jezus drukte zichzelf zo lieflijk tegen zijn
lieve moeder aan,
dat zij daardoor grote jubel ervoer.
Met het verlangen naar deze overgrote liefde
nam de glorierijke moeder Gods haar
beminde zoon aan haar hart,
en kuste hem in zoet verlangen.

En de moeder van Jezus nam
de zoete Jezus, haar geliefde zoon,
onze Heer, en wond hem in doeken
en legde hem neer in een kribbe.
Toen schreide het zoete tedere kind Jezus:

VII Hodie mecum eris in paradiso

Jezus :

Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn.
Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest.

Prior:

Op Sint-Lebuinusdag in de zomer,
in het jaar onzes Heren 1514,
is van de aarde heengegaan de devote maagd
Berta Jacobsdochter, vol goede heilige
werken, toen zij zevenentachtig jaar oud was.

Toen zij haar zware boetedoening
zevenenvijftig jaar volbracht had,
is zij ontslapen in de Heer in haar kluis
aan de Buurkerk te Utrecht.
En zij wenste begraven te worden op dezelfde
plek waar zij haar boetedoening volbracht
heeft, wat aldus geschied is.
De sleutels van Suster Bertkens kluis heb ik
altijd bewaard.

Suster Bertken:

^ op achtergrond, tegelijk met bovenstaande
Dit is mijn rustplaats tot in aller eeuwigheid,
hier zal ik wonen omdat ik haar heb
uitgekozen.